AAN DE RAAD

Datum behandeld in college	3 november 2026	**Zaaknummer**	2026-277037
Datum agendering	26 november 2026		
Afdeling	Samenleving		
Onderwerp	Verordening participatie en uitdaagrecht		
Portefeuillehouder	N.A. van de Nadort		

Samenvatting De gemeente moet op 1 januari 2027 een participatieverordening hebben. Met het vaststellen door raad van de Verordening participatie en uitdaagrecht gemeente Waadhoeke 2027 voldoet de gemeente aan deze verplichting.

Voorstel

1. De Verordening participatie en uitdaagrecht gemeente Waadhoeke 2027 vast te stellen.

Aanleiding
Op 1 januari 2025 is de Wet versterking participatie op decentraal niveau in werking getreden. Deze wet beoogt het draagvlak voor het beleid van gemeenten, en de uitvoering en evaluatie daarvan, te vergroten door inwoners hier een grotere rol in te geven. Het begrip beleid ziet op het beleid van een bestuursorgaan in brede zin, hieronder vallen ook projecten, programma's en plannen. Bij beleid gaat het niet om het nemen van concrete besluiten of maatregelen, maar om het beleid waarop deze besluiten of maatregelen kunnen worden gebaseerd.

Gemeenten moeten inwoners voortaan niet meer alleen bij de voorbereiding van beleid betrekken, maar ook bij de uitvoering en evaluatie ervan. De wet beoogt daarnaast dat gemeenten hun inspraakverordening vervangen door een participatieverordening en dat zij daarin meer recht doen aan alle verschillende middelen die er voor participatie zijn. Tot slot bevat de wet een bepaling over het uitdaagrecht. Gemeenten moeten aan inwoners en maatschappelijke partijen de mogelijkheid bieden zelf het initiatief te nemen om taken van de gemeente over te nemen, als zij denken het slimmer, beter, goedkoper of anders te kunnen doen.

In de wet is niet voorgeschreven welke middelen voor participatie gemeenten precies in hun participatieverordening moeten opnemen. Verder zijn gemeenten ook vrij in de voorwaarden die zij aan de toepassing van het uitdaagrecht verbinden. Het is dus aan gemeenten om een afweging te maken hoe zij de participatieverordening precies in willen vullen.

Gemeenten moeten op 1 januari 2027 een dergelijke participatieverordening hebben.

Beoogd (meetbaar) effect
Door het vaststellen van de Verordening participatie en uitdaagrecht gemeente Waadhoeke 2027 voldoet de gemeente aan de wettelijke verplichting om op 1 januari 2027 een participatieverordening te hebben.

Motivering
1.1 Wet versterking participatie op decentraal niveau schrijft verordening voor
De gemeente moet op 1 januari 2027 een participatieverordening hebben. Met het vaststellen door de raad van de Verordening participatie en uitdaagrecht gemeente Waadhoeke 2027 voldoet de gemeente aan deze verplichting.

1.2 Verordening bevat de verplichte elementen
De verordening bevat de in de wet voorgeschreven elementen inwonersparticipatie (waaronder inspraak) en uitdaagrecht. Deze verordening geeft hiermee duidelijkheid over de betrokkenheid van belanghebbenden, inwoners, maatschappelijke partijen en ondernemers bij de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid. Daarnaast geeft deze verordening duidelijkheid over de manier waarop inwoners en maatschappelijke partijen bepaalde taken van de gemeente Waadhoeke kunnen overnemen.

1.3 Verordening is eenvoudig gehouden
De verordening is bewust eenvoudig gehouden. De verordening voldoet aan de wettelijke eisen en is grotendeels gebaseerd op de modelverordening van de VNG. Een verordening bevat algemeen verbindende voorschriften, terwijl participatie bij uitstek vraagt om maatwerk per project. De kaders voor participatie zijn daarom bewust niet gedetailleerd vastgelegd, om de benodigde juridische flexibiliteit, beleidsvrijheid en praktische werkbaarheid te behouden. De verordening zal nader worden uitgewerkt in nog op te stellen participatiebeleid.

1.4 Verordening vervangt niet bestaande inspraakprocedures
De verordening is niet van toepassing op inspraak, participatie of andere inbreng van inwoners en belanghebbenden die al zijn geregeld in andere, al dan niet gemeentelijke verordeningen, regelgeving, beleidstukken of procedures. Hierbij kan gedacht worden aan de Adviesraad bij het Sociaal Domein en participatie in het kader van de Omgevingswet.

<u>Kanttekeningen/risico's</u>
1.1 Verordening heeft naar verwachting grote impact op de organisatie
De verordening heeft niet alleen gevolgen voor de relatie tussen gemeente en inwoners, maar ook een aanzienlijke impact op de interne organisatie en gemeentelijke processen. Participatie moet hiervan een vast onderdeel worden. Bij de huidige inspraakverordening ligt de nadruk vooral op de beleidsvoorbereiding. Bij de Verordening participatie en uitdaagrecht ligt de nadruk op beleidsvoorbereiding én beleidsuitvoering én beleidsevaluatie. Ook het uitdaagrecht is nieuw. De verwachting is dus dat er meer werk op de organisatie afkomt. De gevolgen voor de organisatie zullen nader worden onderzocht en uitgewerkt bij de verdere ontwikkeling van het participatiebeleid.

1.2 Participatie is niet synoniem aan consensus
Participatie wil zeggen meepraten en bijdragen, terwijl consensus wil zeggen dat iedereen het met elkaar eens is. Dat laatste is niet de bedoeling van participatie. Participatie is een proces (input) waarbij belanghebbenden worden betrokken. Het gaat om het ophalen van perspectieven, ideeën, zorgen en expertise. Het doel is dat iedereen zich gehoord voelt en dat alle relevante informatie op tafel komt. Consensus daarentegen is een mogelijke uitkomst waarbij alle partijen zich kunnen vinden in een besluit. Er zijn geen onoverkomelijke bezwaren meer.

Goede participatie zorgt ervoor dat mensen het besluit begrijpen en accepteren, ook wanneer het niet hun (eerste) keuze is. Mensen voelen zich serieus genomen omdat hun inbreng aantoonbaar is meegewogen.

1.3 Participatie is meer dan alleen met inwoners om tafel gaan
Elk bestuursorgaan stelt ten aanzien van zijn eigen beleid of en hoe inwonersparticipatie plaatsvindt en stelt voorafgaand aan de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid een participatieplan met het proces en de planning van de inwonersparticipatie. Nadat inwonersparticipatie heeft plaatsgevonden, stelt het bestuursorgaan een participatieverslag op. Participatie houdt dus meer in dan alleen het inspraakproces.

Alternatieven
De Wet versterking participatie op decentraal niveau schrijft voor dat iedere gemeente op 1 januari 2027 een participatieverordening moet hebben. Wat dit betreft, is er geen alternatief. Alternatieven

kunnen wel worden gevonden in wat men allemaal in een dergelijke verordening wenst op te nemen. Zo kan de gemeente naast inwonersparticipatie (waarbij het initiatief van de gemeente komt) en uitdaagrecht, ook overheidsparticipatie (waarbij het initiatief uit de gemeente, de samenleving, komt) in de verordening opnemen. Op dit moment hebben wij daar niet voor gekozen. De verordening is bewust eenvoudig gehouden. Overheidsparticipatie zou, op basis van het nog vast te stellen participatiebeleid, op een later moment alsnog aan de verordening kunnen worden toegevoegd.

Vervolg
Na vaststelling van de verordening door de gemeenteraad wordt de verordening bekendgemaakt in het Gemeenteblad en opgenomen in ons regelingenbestand op www.overheid.nl. Daarna gaat het college aan de slag met het uitwerken van het participatiebeleid. Vaststelling daarvan kan weer consequenties hebben voor (bijstelling van) de verordening.

Participatie
Omdat het hier een technische verordening betreft, heeft er geen participatie met inwoners plaatsgevonden.

Financiën
De verordening is zo opgesteld, dat deze voldoet aan de minimale eisen van de Wet versterking participatie op decentraal niveau. De invoering van het nieuwe participatiebeleid heeft impact op de (werkprocessen van de) organisatie. Eventuele financiële en andere gevolgen zullen bij de verdere ontwikkeling van het participatiebeleid in kaart worden gebracht.

Bijlagen
Bijlage 1: Verordening participatie en uitdaagrecht gemeente Waadhoeke 2027

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

NR.: 2026-277037

De raad van de gemeente Waadhoeke

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 3 november 2026;

B E S L U I T

1. De Verordening participatie en uitdaagrecht gemeente Waadhoeke 2027 vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare

raadsvergadering van 26 november 2026,

, voorzitter

, griffier